

Мельниченко Богдана,

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії права та конституціоналізму Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», вул. Князя Романа, 1/3, м. Львів, 79005; bogdana_m2008@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0003-1514-8131>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Анотація. У статті сформовано поняття адміністративно-правового регулювання публічного управління та визначено особливості його реалізації в сучасних умовах. З'ясовано, що адміністративно-правове регулювання є похідним щодо загального правового регулювання, тобто є його галузевим різновидом. Констатовано, що адміністративно-правове регулювання публічного управління – це впорядковувальний, цілеспрямований вплив суб'єктів публічного управління на суспільні відносини у сфері управління державою. Встановлено, що особливою ознакою адміністративно-правового регулювання є наявність специфічного механізму, що забезпечує ефективність адміністративно-правового впливу на суспільні відносини, а комплекс адміністративно-правових засобів, за допомогою яких здійснюють такий вплив, формує поняття механізму адміністративно-правового регулювання. Виявлено, що погляди науковців на структуру механізму адміністративно-правового регулювання різняться. Водночас обов'язковим його елементом вважають адміністративно-правові норми, тобто правила поведінки, що встановлює чи санкціонує держава та, які є обов'язковими для виконання. Зазначено, що адміністративно-правове регулювання публічного управління в Україні здійснюється нормативно-правовими актами різної юридичної сили – від Конституції та законів України до підзаконних актів. При цьому, нормативно-правова основа організації та функціонування публічного управління не обмежується нормами актів національного законодавства, а включає в себе й міжнародно-правові норми, кількість яких дедалі збільшується разом із посиленням інтегрованості України у світове співтовариство. Зроблено висновок про те, що одним із основних варіантів ефективності механізму адміністративно-правового регулювання публічного управління в сучасних умовах є повна консолідація зусиль і взаєморозуміння на усіх рівнях публічного управління, налагодження тісної співпраці зі суспільством.

Ключові слова: публічне управління, регулювання, адміністративно-правове регулювання, адміністративно-правове регулювання публічного управління.

Melnychenko Bogdana,

Doctor of Juridical Sciences, Professor, Professor at the Department of Theory of Law and Constitutionalism of the Educational and Scientific Institute of Law, Psychology and Innovative Education of the National University «Lviv Polytechnic», 1/3, Knyazya Romana Str., Lviv, 79005; bogdana_m2008@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0003-1514-8131>

ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION PUBLIC MANAGEMENT: THE CONCEPT AND FEATURES OF IMPLEMENTATION IN MODERN CONDITIONS

Abstract. The article defines the concept of administrative and legal regulation of public management and defines the features of its implementation in modern conditions. It was found that the administrative-legal regulation is a derivative of the general legal regulation, that is, it is its sectoral variety. It was established that the administrative and legal regulation of public management is an orderly, purposeful influence of public management subjects on social relations in the sphere of state administration. It was established that a special feature of administrative-legal regulation is the presence of a specific mechanism that ensures the effectiveness of administrative-legal influence on social relations, and the complex of administrative-legal means by which such influence is exercised forms the concept of the mechanism of administrative-legal regulation. It was found that the views of scientists on the structure of the mechanism of administrative and legal regulation differ. At the same time, its mandatory element is considered to be administrative and legal norms,

i.e. rules of conduct established or sanctioned by the state and which are mandatory for implementation. It is noted that the administrative and legal regulation of public management in Ukraine is carried out by regulatory and legal acts of different legal force - from the Constitution and laws of Ukraine to by-laws. At the same time, the legal framework for the organization and functioning of public management is not limited to the norms of acts of national legislation, but also includes international legal norms, the number of which is increasing along with the strengthening of Ukraine's integration into the world community. It was concluded that one of the main options for the effectiveness of the mechanism of administrative and legal regulation of public management in modern conditions is the full consolidation of efforts and mutual understanding at all levels of public administration, the establishment of close cooperation with society.

Key words: *public management, regulation, administrative-legal regulation, administrative-legal regulation of public management.*

Постановка проблеми. Ратифікувавши Угоду про асоціацію, Україна визначила державну політику як таку, що спрямована на наближення рівня життя громадян України до європейських стандартів, укорінення європейських цінностей в усіх сферах функціонування Української держави та суспільства.

У цьому контексті особливого значення набуває нормативна регламентація формування та розвитку публічного управління. Таке нормативне закріплення повинно відповідати європейським стандартам публічного управління, в основі яких – дотримання прав і захист інтересів громадян, верховенство права, надання якісних адміністративних послуг тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження проблем публічного управління зробили такі українські вчені, як: В. Бевзенко, А. Береза, К. Колесникова, В. Нагаєв, О. Оболенський, І. Петрова та інші.

Метою статті є формування поняття адміністративно-правового регулювання публічного управління та визначення особливостей його реалізації в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що публічне управління – це складне і багатогранне явище. У науковій літературі не існує сталого його визначення. Наведемо декілька трактувань поняття «публічне управління». Так, О. Оболенський, розуміючи публічне управління передусім як управління людьми, стверджує, що, у такий спосіб, звертаючись до людей, органи публічної влади впливають на них індивідуально і через їх різні колективи, утворені природним шляхом або створені з волі людей (наприклад партії) [1, с. 30]. К. Колесникова визначає публічне управління як суспільне управління, яке здійснюється через надання влади суспільству – через децентралізацію, і чим більше управління стає децентралізованим, тим більше воно є публічним [2]. І. Петрова та О. Руда пропонують під публічним управлінням розуміти різновид суспільно

корисної діяльності, яка здійснюється певною сукупністю суб'єктів, зокрема органами державної влади. Вони зазначають, що публічне управління завжди здійснюється у контексті подій, що відбуваються в суспільстві і в реальних соціально-економічних, політичних і культурних умовах. Відповідно, публічне управління не може бути ізольованим від суспільства, оскільки воно реалізується частиною цього суспільства і в тісному взаємозв'язку із цим суспільством [3]. Слушною є думка А. Берези, котрий констатує, що для сучасних концепцій публічного управління характерне зміщення балансу між урядом і суспільством у сферу спільних завдань і відповідальності, акцент на важливості спільної діяльності, а не на вирішенні проблем самостійно ринком або державою [4, с. 293].

На підставі наукових напрацювань, а також власного розуміння цього феномена, вважаємо, що публічне управління – це одна із форм прояву публічної влади, в основу якої покладено принцип народного суверенітету, що проголошує народ його носієм і єдиним джерелом влади, здійснюється в інтересах і з метою задоволення потреб усього суспільства.

Для того, щоб сповна осягнути, що саме слід розуміти під поняттям «адміністративно-правове регулювання публічного управління», на нашу думку, додатково необхідно проаналізувати поняття «регулювання», «правове регулювання» та «адміністративно-правове регулювання».

Словник іншомовних слів визначає термін «регулювати» (від лат. *regulo* – впорядкову) – 1) упорядковувати, вносити порядок, систему в якусь діяльність; 2) встановлювати правильну взаємодію частин механізму [5, с. 574–575]. Сучасний словник іншомовних слів подає таке значення слова «регулювати» – 1) упорядковувати, встановлювати в певному порядку; 2) встановлювати правильну взаємодію частин механізму, приладу для належної роботи; 3) спрямовувати розвиток, рух чого-небудь

з метою впорядкування, створення системи [6, с. 584–585]. Своєю чергою, термін «правове регулювання» юридичні словники трактують, як: 1) державну форму впливу на суспільні відносини, що здійснюється за допомогою норм права та інших юридичних засобів [7, с. 622]; 2) форму регулювання суспільних відносин, яка забезпечує відповідність поведінки їхніх учасників вимогам і дозволам, що містяться у нормі права [8, с. 218].

У науковій літературі під поняттям правового регулювання вчені здебільшого розуміють: 1) результативний вплив права на конкретні суспільні відносини з метою їх впорядкування, гарантування, закріплення, охорони та розвитку; 2) спосіб упорядкування суспільних відносин, який зводиться до нормативного встановлення стандартів, меж належної та можливої поведінки; 3) систему дій та операцій, які здійснюються органами державної влади у встановлених процесуальних формах за допомогою певних методів та з використанням при цьому юридичних засобів, спрямованих на встановлення і реалізацію певних моделей суспільного розвитку; 4) цілеспрямовану дію на поведінку людей і суспільні відносини за допомогою правових (юридичних) засобів тощо [9, с. 40].

Ми є прихильниками традиційного розуміння даної категорії, визначення котрої подано у юридичній енциклопедії. Відтак, під правовим регулюванням розуміємо один з основних засобів державного впливу на суспільні відносини з метою їх упорядкування в інтересах людини, суспільства і держави [10].

Говорячи про адміністративно-правове регулювання, підтримуємо твердження про те, що це складне явище, яке в сучасних умовах трансформаційних перетворень у суспільстві наповнюється новим змістом, а тому як наукова категорія потребує постійного осмислення [11, с. 153]. Водночас вважаємо слушною думку про те, що адміністративно-правове регулювання є похідним щодо загального правового регулювання, тобто є його галузевим різновидом [12].

Зважаючи на вищенаведене, адміністративно-правове регулювання публічного управління пропонуємо розуміти як впорядковувальний, цілеспрямований вплив суб'єктів публічного управління на суспільні відносини у сфері управління державою.

Особливою ознакою адміністративно-правового регулювання є наявність специфічного механізму, що забезпечує ефективність адміністративно-правового впливу на суспільні від-

носини, а комплекс адміністративно-правових засобів, за допомогою яких здійснюють такий вплив, формує поняття механізму адміністративно-правового регулювання.

Погляди науковців на структуру механізму адміністративно-правового регулювання різняться. Водночас обов'язковим його елементом вважають адміністративно-правові норми, тобто правила поведінки, що встановлює чи санкціонує держава та, які є обов'язковими для виконання. Також важливу складову механізму адміністративно-правового регулювання складають адміністративно-правові відносини [13].

Адміністративно-правові норми регламентують фактично весь процес управління – усвідомлену діяльність, пов'язану з реалізацією повноважень суб'єктів управління щодо розроблення, прийняття і впровадження державно-управлінських рішень чи послідовного здійснення управлінського циклу (планування, організації, мотивації, контролю), який впливає на зміну суспільних процесів та явищ, наближаючи їх до бажаного стану згідно з визначеними цілями [14, с. 41]. Вони закріплені у нормативно-правових актах різної юридичної сили – від Конституції та законів України до підзаконних актів.

Серед конституційних норм-принципів організації публічного управління насамперед виокремимо такі: «права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави» (ч. 2 ст. 3); «носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування» (ч. 1 ст. 5); «державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України» (ст. 6); главою держави є Президент України (ст. 102); «в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування» (ст. 7); «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України» (ч. 2 ст. 19); «вибори до органів державної влади та органів місцевого самоврядування є вільними і відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таєм-

ного голосування» (ч. 1 ст. 71); зміна конституційних положень можлива винятково в установленому в самій Конституції України порядку (ст. ст. 154–159) [15].

Варто зазначити, що нормативно-правова основа організації та функціонування публічного управління не обмежується нормами актів національного законодавства, а включає в себе й міжнародно-правові норми, кількість яких дедалі збільшується разом із посиленням інтегрованості України у світове співтовариство.

Питання практичної реалізації публічного управління в Україні сьогодні регулюються законами: «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 р. № 794-VII [16]; «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI [17]; «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV [18]; «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР [19]; «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР [20]; «Про адміністративні послуги» від 17 травня 2012 р. № 5203-VI [21]; «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 р. № 2939-VI [22]; «Про адміністративну процедуру» від 17 лютого 2022 р. № 2073-IX [23] тощо.

Також варто звернути увагу, що повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України, розпочата 24 лютого 2022 року, призвела до багатьох змін в системі управління державою. Наразі в Україні запроваджено воєнний стан, що передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень (ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII) [24].

Загальновідомо й те, що для розвитку публічного управління в Україні особливо важливим є євроінтеграційні процеси і членство України в Європейському Союзі. Сьогодні Україна, не дивлячись на активне військове протистояння ворогу, рухається до набуття членства в ЄС. Так, наприкінці червня 2022 року лідери країн ЄС ухвалили рішення

визнати європейську перспективу нашої держави. 17 червня 2022 року Європейська комісія рекомендувала Європейській раді надати Україні статус кандидата на вступ до Європейського Союзу. 23 червня 2022 року Європейська Рада надала Україні статус кандидата на вступ до Європейського Союзу. 14 грудня 2023 року Європейська рада вирішила розпочати переговори про вступ України до Європейського Союзу, а 25 червня 2024 офіційно оголосили про початок переговорів [25].

Європейський Союз та всі явища і процеси, пов'язані із ним, асоціюються у громадян України передусім з високими стандартами, вимогами і цінностями [26, с. 3]. Серед них важливе місце посідають європейські стандарти публічного управління, які пов'язують зі створенням та функціонуванням ефективною та дієвою системою публічного управління.

Відповідно до Стратегії реформування державного управління України на 2022–2025 роки, належне врядування є одним з основних факторів конкурентоспроможності держави, розвитку її економіки та передумовою європейської інтеграції. Очікуваними результатами проведення реформи державного управління до 2025 року є: забезпечення надання послуг високої якості та формування зручної адміністративної процедури для громадян і бізнесу; формування системи професійної та політично нейтральної публічної служби, орієнтованої на захист інтересів громадян; розбудова ефективних і підзвітних громадянам державних інституцій, які формують державну політику та успішно її реалізують для сталого розвитку держави [27].

Зауважимо, що реформування системи державного управління здійснюється з урахуванням Європейських стандартів належного адміністрування, розроблених Програмою підтримки вдосконалення врядування та менеджменту (Програма SIGMA) та викладених у документі «Принципи державного управління». Зазначений документ містить систему принципів і критерії оцінки державного управління, що базуються на основі міжнародних стандартів і вимог, а також кращих практик держав-членів ЄС та держав Організації економічного співробітництва та розвитку. Ця Стратегія розроблена з урахуванням Європейських принципів та результатів проведеної у 2018 році експертами Програми SIGMA оцінки стану державного управління в Україні, а також досвіду, набутого на попередньому етапі проведення реформи державного управління [27].

Важливе значення у контексті досліджуваного питання має прийняття Урядом Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки [29]. Ця Стратегія визначає генеральний вектор сталого розвитку регіонів та розроблена відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722 [30].

Попри війну в Україні, триває нині й процес реформування місцевого самоврядування. 10 квітня 2024 року виповнилося 10 років з моменту ухвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [31]. А нещодавно уряд України затвердив план заходів з реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади на 2024–2027 роки [32]. Документ визначає ключові точки відновлення та розвитку громад у період війни й у повоєнні роки. Планом заходів визначено ключові кроки для становлення спроможних громад, зокрема: зміна законодавства (законопроекти щодо удосконалення регулювання механізму затвердження територій територіальних громад і визначення їх адмінцентрів; про особливості відновлення публічної влади на деокупованих територіях; про розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування і органами виконавчої влади; щодо удосконалення законодавчих інструментів консультацій органів державної влади з асоціаціями органів місцевого самоврядування; про місцеву статистику та ін.); підвищення інституційної та фінансової спроможності органів місцевого самоврядування; розбудова місцевої демократії та широке залучення жителів до прийняття управлінських рішень на місцях.

Становлення демократичної, правової та соціальної держави тісно пов'язане, зокрема, й з розвитком громадянського суспільства як сфери суспільної діяльності громадян, що об'єднуються для прийняття спільних рішень, а також захисту прав та інтересів, досягнення спільного блага, у тому числі у взаємодії з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, політичними інститутами та бізнесом.

Відтак, з метою створення сприятливих умов для розвитку в суспільстві громадської ініціативи та самоорганізації, формування та діяльності інститутів громадянського суспільства, налагодження партнерської взаємодії між ними та органами державної влади, органами місцевого самоврядування Указом Президента України від 07 вересня 2021 року № 487/2021

затверджено Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки [33].

Висновки. Отже, адміністративно-правове регулювання публічного управління пропонуємо визначати як впорядковувальний, цілеспрямований вплив суб'єктів публічного управління на суспільні відносини у сфері управління державою. Особливою ознакою адміністративно-правового регулювання публічного управління є наявність специфічного механізму, що забезпечує ефективність такого впливу. Одним із основних варіантів ефективності механізму адміністративно-правового регулювання публічного управління в сучасних умовах є повна консолідація зусиль і взаєморозуміння на усіх рівнях публічного управління, налагодження тісної співпраці зі суспільством.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Оболенський О. Ю. Розвиток суспільства та публічне управління. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. Київ, 2013. № 3. С. 27–33.
2. Колесникова К. О. Публічне адміністрування в Україні: огляд літературних джерел. *Теорія та практика державного управління*. Харків, 2013. Вип. 3. С. 112–119.
3. Петрова І. Руда О. Публічне управління як фактор і стимулятор модернізації адміністративного права. *Підприємництво, господарство і право*. Київ, 2017. № 6. С. 131–135.
4. Береза А. В. Реформа публічного управління: сучасні тенденції та перспективи для України. *Актуальні проблеми політики*. Одеса, 2012. Вип. 46. С. 287–295.
5. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. Київ: Академія наук Української РСР, 1974. 775 с.
6. Сучасний словник іншомовних слів / укл.: О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. Київ: Довіра, 2006. 789 с.
7. Юридичний словник / укл. І. П. Бутко, Р. І. Гричук; за заг. ред. Б. М. Бабія, Ф. Г. Бурчака, В. М. Корецького, В. В. Цветкова. Вид. 2, переробл. і доп. Київ: Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1983. 871 с.
8. Гончаренко В., Андрушко П. Юридичні терміни: тлумач. слов. Київ: Либідь, 2003. 320 с.
9. Гуцуляк О. А. Поняття адміністративно-правового регулювання діяльності дільничних офіцерів поліції в контексті забезпечення безпеки територіальних громад. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 3. С. 38–42.
10. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко та ін. Київ: Українська енциклопедія, 1998. Т. 5: П–С. 2003. 736 с.

11. Візір Т. С. Адміністративно-правова регулювання сфери безпеки. *Юридичний бюлетень*. 2018. Вип.8. С. 151–156.
12. Бевзенко В. М. Сутність та поняття адміністративно-правового регулювання. *Вісник господарського судочинства*. 2006. № 3. С. 162–167.
13. Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: навч.-метод. посіб. Вид. друге, перероб. і доп. Одеса: Юридична література, 2002. 312 с.
14. Нагаєв В. М. Публічне адміністрування: елек. навч. посіб. Харків: ХНАУ, 2018. 278 с.
15. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
16. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 13. Ст. 222.
17. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.
18. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20-21. Ст. 190.
19. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
20. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.
21. Про адміністративні послуги: Закон України від 17 травня 2012 р. № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32. Ст. 409.
22. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
23. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 р. № 2073-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 15. Ст. 50.
24. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250.
25. Єврокомісія рекомендувала надати Україні статус кандидата на вступ до ЄС. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yevrokomisiya-rekomendovala-nadati-ukrayini-status-kandidata-na-vstup-do-yes> (дата звернення: 27.08.2024).
26. Стандарти європейського врядування: навч. посіб. / авт. кол.: І. А. Грицяк, О. Ю. Оржель, С. М. Гладкова та ін.; за заг. ред. І. А. Грицяка. Київ: НАДУ, 2011. 184 с.
27. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 27.08.2024).
28. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2024 р. № 940). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.08.2024).
29. Цілі сталого розвитку України до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 27.08.2024).
30. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (дата звернення: 27.08.2024).
31. План заходів з реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади на 2024–2027 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 березня 2024 р. № 270-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 27.08.2024).
32. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки: Указ Президента України від 07 вересня 2021 року № 487/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text> (дата звернення: 27.08.2024).

REFERENCES:

1. Obolenskyi, O. Yu. (2013). Rozvytok suspilstva ta publichne upravlinnia. [Development of society and public management]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezidentovi Ukrainy*. № 3. P. 27–33. [in Ukrainian]
2. Kolesnykova, K. O. (2013). Publichne administruvannia v Ukraini: ohliad literaturnykh dzherel. [Public administration in Ukraine: review of literary sources]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*. Vyp. 3. P. 112–119. [in Ukrainian]
3. Petrova, I. Ruda, O. (2017). Publichne upravlinnia yak faktor i stymulator modernizatsii administrativnoho prava. [Public management as a factor and stimulator of modernization of administrative law]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 6. P. 131–135. [in Ukrainian]
4. Bereza, A. V. (2012). Reforma publichnoho upravlinnia: suchasni tendentsii ta perspektyvy dlia Ukrainy. [Public management reform: modern trends and prospects for Ukraine]. *Aktualni problemy polityky*. Vyp. 46. P. 287–295. [in Ukrainian]
5. Slovnyk inshomovnykh sliv [Dictionary of foreign words] / za red. O. S. Melnychuka. Kyiv: Akademiia nauk Ukrainskoi RSR, 1974. [in Ukrainian]
6. Suchasnyi slovnyk inshomovnykh sliv [Modern dictionary of foreign words] / ukl.: O. I. Skopnenko, T. V. Tymbaliuk. Kyiv: Dovira, 2006. [in Ukrainian]
7. Yurydychnyi slovnyk [Legal dictionary] / ukl. I. P. Butko, R. I. Hrychuk; za zah. red. B. M. Babiia, F. H. Burchaka, V. M. Koretskoho, V. V. Tsvietkova. Vyd. 2, pererobl. i dop. Kyiv: Holovna redaktsiia Ukrainskoi radianskoi entsyklopedii, 1983. [in Ukrainian]

8. Honcharenko, V., Andrushko, P. (2003). Yurydychni terminy [Legal terms]: tlumach. slov. Kyiv : Lybid. [in Ukrainian]
9. Hutsuliak, O. A. (2023). Poniattia administratyvno-pravovoho rehuliuвання diialnosti dilnychkh ofitseriv politsii v konteksti zabezpechennia bezpeky terytorialnykh hromad [The concept of administrative and legal regulation of the activities of precinct police officers in the context of ensuring the security of territorial communities]. *Aktualni problemy vitchyznianoi yurysprudentsii*. № 3. P. 38–42. [in Ukrainian]
10. Yurydychna entsyklopediia [Legal encyclopedia]: v 6 t. / redkol.: Yu. S. Shemshuchenko ta in. Kyiv: Ukrainska entsyklopediia, 1998. T. 5: P–S. 2003. [in Ukrainian]
11. Vizir, T. S. (2018). Administratyvno-pravova rehuliuвання sfery bezpeky. [Administrative and legal regulation of the security sphere]. *Yurydychnyi biuleten*. Vyp.8. P. 151–156. [in Ukrainian]
12. Bevenko, V. M. (2006). Sutnist ta poniattia administratyvno-pravovoho rehuliuвання. [The essence and concept of administrative and legal regulation]. *Visnyk hospodarskoho sudochynstva*. № 3. P. 162–167. [in Ukrainian]
13. Kivalov, S. V., Bila, L. P. (2002). Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative Law of Ukraine]: navch.-metod. posib. Vyd. druhe, pererob. i dop. Odesa: Yurydychna literature. [in Ukrainian]
14. Nahaiev, V. M. (2018). Publichne administruvannia [Public administration]: elek. navch. posib. Kharkiv: KhNAU. [in Ukrainian]
15. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. № 254k/96-VR [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of June 28, 1996 No. 254k/96-VR]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (1996). № 30. St. 141. [in Ukrainian]
16. Pro Kabinet Ministriv Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 27 liutoho 2014 r. № 794-VII [About the Cabinet of Ministers of Ukraine: Law of Ukraine dated February 27, 2014 No. 794-VII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (2014). № 13. St. 222. [in Ukrainian]
17. Pro tsentralni orhany vykonavchoi vlady: Zakon Ukrainy vid 17 bereznia 2011 r. № 3166-VI [On central bodies of executive power: Law of Ukraine dated March 17, 2011 No. 3166-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (2011). № 38. St. 385. [in Ukrainian]
18. Pro mistsevi derzhavni administratsii: Zakon Ukrainy vid 9 kvitnia 1999 r. № 586-XIV [On local state administrations: Law of Ukraine dated April 9, 1999. No. 586-XIV]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (1999). № 20-21. St. 190. [in Ukrainian]
19. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21 travnia 1997 p. № 280/97-VR [On local self-government in Ukraine: Law of Ukraine dated May 21, 1997 p. No. 280/97-BP]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (1997). № 24. St. 170. [in Ukrainian]
20. Pro zvernennia hromadian: Zakon Ukrainy vid 2 zhovtnia 1996 r. № 393/96-VR [On citizen appeals: Law of Ukraine dated October 2, 1996 No. 393/96-VR]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (1996). № 47. St. 256. [in Ukrainian]
21. Pro administratyvni posluhy: Zakon Ukrainy vid 17 travnia 2012 r. № 5203-VI [On administrative services: Law of Ukraine dated May 17, 2012 No. 5203-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (2012). № 32. St. 409. [in Ukrainian]
22. On access to public information: Law of Ukraine dated January 13, 2011 No. 2939-VI [Pro dostup do publichnoi informatsii: Zakon Ukrainy vid 13 sichnia 2011 r. № 2939-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (2011). № 32. St. 314. [in Ukrainian]
23. Pro administratyvnu protseduru: Zakon Ukrainy vid 17 liutoho 2022 r. № 2073-IX [On administrative procedure: Law of Ukraine dated February 17, 2022 No. 2073-IX]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (2023). № 15. St. 50. [in Ukrainian]
24. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 12 travnia 2015 r. № 389-VIII [On the legal regime of martial law: Law of Ukraine dated May 12, 2015. No. 389-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (2015). № 28. St. 250. [in Ukrainian]
25. Yevrokomiisia rekomendovala nadaty Ukraini status kandydata na vstup do YeS. [The European Commission recommended granting Ukraine the status of a candidate for EU membership. Yedynyi veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy]. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/news/yevrokomiisiya-rekomendovala-nadati-ukrayini-status-kandidata-na-vstup-do-yes>. (accessed 27.08.2024). [in Ukrainian]
26. Standarty yevropeiskoho vriaduvannia [European governance standards]: navch. posib. / avt. kol.: I. A. Hrytsiak, O. Yu. Orzhel, S. M. Hladkova ta in.; za zah. red. I. A. Hrytsiaka. Kyiv: NADU, 2011. [in Ukrainian]
27. Cabinet of Ministers of Ukraine. Stratehiia reformuvannia derzhavnogo upravlinnia Ukrainy na 2022–2025 roky: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 lypnia 2021 r [Strategy for reforming the state administration of Ukraine for 2022–2025: order of the Cabinet of Ministers of Ukraine from July 21, 2021]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text>. (accessed 27.08.2024). [in Ukrainian]
28. Cabinet of Ministers of Ukraine. Derzhavna stratehiia rehionalnoho rozvytku na 2021–2027 roky vid 5 serpnia 2020 r. № 695 (v redaktsii postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 serpnia 2024 r. № 940) [State regional development strategy for 2021–2027: resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 5, 2020. No. 695 (as amended by Resolution No. 940 of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 13, 2024)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>. (accessed 27.08.2024). [in Ukrainian]
29. Tsili staloho rozvytku Ukrainy do 2030 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30 veresnia 2019 r. № 722 [Sustainable development goals of Ukraine until 2030: Decree of the President of Ukraine dated September 30, 2019 No. 722]. Retrieved from:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>. (accessed 27.08.2024). [in Ukrainian]
30. Cabinet of Ministers of Ukraine. Kontsepsiia reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia ta terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>. (accessed 27.08.2024). [in Ukrainian]
31. Plan zakhodiv z reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia i terytorialnoi orhanizatsii vlady na 2024–2027 roky: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 bereznia 2024 r. № 270-r [Plan of measures for reforming local self-government and territorial organization of power for 2024–2027: order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 26, 2024. No. 270]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270-2024-%D1%80#Text>. (accessed 27.08.2024). [in Ukrainian]
32. Natsionalna stratehiia spriannia rozvytku hromadianskoho suspilstva v Ukraini na 2021–2026 roky: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 07 veresnia 2021 roku № 487/2021 [National strategy for promoting the development of civil society in Ukraine for 2021–2026: Decree of the President of Ukraine dated September 7, 2021 No. 487/2021]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>. (accessed 27.08.2024). [in Ukrainian]